

Abdrazakova Gulmira Sharapidinovna

Анкета

- **Окутуучунун аты-жөнү:** *Абдразакова Гульмира Шарапидиновна*
- **Дисциплинанын аталышы:** *Азыркы кыргыз тили (морфология), Жалпы тил илими, Тексттин лингвистикасы, Когнитивдик лингвистика.*
- **Электрондук дарек:** *abdrazakova_gul71@mail.ru*
- **Кызматы:** *Окутуучу*
- **Билими:** *Жогорку*
- **Окумуштуулук даражасы:** *филология илимдеринин кандидаты*
- **Окумуштуулук наамы:** *доцент*
- **Эмгек стажы(жалпы, педагогикалык):** *Жалпы-26; Педаго-лык-20.*
- **Илимий изилдөө ишмердүүлүгү:**
2012-жыл «Жусуп Баласагындын «Куттуу билим» чыгармасынын семантикасы жана текст катары уюшулушу» монография (9 б.т.).

2015-жыл «Когнитивдик лингвистика: концепт жананегизгитүшүнүктөр» окуукуралы (8,5 б.т.).

2016-жыл «Дүйнөнүн тилдик сүрөтүнүн илимий-теориялык негидери» монография (9 б.т.).

2011-жыл «Жаңы атоолорду норусча-кыргызча түшүндүрмөсөздүгү» (С, Ф, Х, Ц, Ч тамгалары) 15 б.т.

2016-жыл «Кыргыз тилинин лингвистикалык маалымдамасы» сөздүгү («В», «Е» тамгалары) 15 б.т.

40га жакын макала жарыяланган

- **Илимий жана кесиптик коомдордогу мүчөлүгү:** 2017-ж. тартып кыргыз филологиясы факультетинин окумуштуулар кеңешинин мүчөсү.
- **Сыйлыктары:** 1996-1997- Сокулук рай. Б.Б. бөл. “Ардак грамота, 1998-1999-ж. Сокулук рай. Б.Б. бөл. “Ардак грамота, 1998-1999-ж. Чүй област. Б.Б. бөл. “Ардак грамота” 2010-ж. КР УИАнын “Ардак грамотасы” менен сыйланган.
- **Коомдук иштер:** 2017-жылдан баштап Ж. Баласагын атынд. КУУнун кыргыз филологиясы фак. кыргыз тили илими кафедрасынын кафедра башчысы

Дисциплинаанкетасы

- **Дисциплинанын аталышы:** Азыркы кыргыз тили (морфология)
 - **Дисциплинанын кредиттеги өлчөмү:** 4-5
 - **Семестр:** 3-4
 - **Дисциплинанын максаты:** Кыргыз филологиясы факультетинин студенттерине морфология илими боюнча ар бир сөздүн турпатын түзүлүшүн, морфемалардын түрлөрүн, сөздөрдү өзгөртүү, сөз жасоо системасын, сөздүн синтетикалык жана аналитикалык каражаттарын, сөз түркүмдөрүн, алардын өнүгүп-өсүү жолдорун үйрөтүү. Филолог адистерди даярдоодо кыргыз тилинин морфологиясын өзүнчө сабак катары өтүү зарыл жана актуалдуу.
 - **Дисциплинанын пререквизиттери:** бул сабак өтүлгөнгө чейин студенттер кыргыз тилинин практикалык курсунан, фонетикадан жана кыргыз лексикологиясынан маалымат алышы керек.
- Дисциплинанын постревизиттери:** Аталган предмет өзүнөн кийин өтүлүүчү синтаксис, текст таануу, стилистика бөлүмдөрү аркылуу толукталат.
- **Колдонулган адабияттар жана булактар:**

Типтүү окуу программалары, окуу китептери

1. Азыркы кыргыз адабий тили: Фонетика, Лексикология, Лексикография, Фразеология, Морфология, Синтаксис, Стилистика, Тексттаануу, Лингвопоэтика. – Б.: 2009. -928 б.

2. Давлетов С., Кудайбергенов С. Азыркы кыргыз тили: Морфология. Жогорку окуу жайларынын студенттери үчүн окуу китеби. – Ф., Мектеп, 1980. -236 б.

3. Абдувалиев И., Садыков Т. Азыркыкыргыз тили: морфология. Жогоркуокуужайларынынфилол. фак. студенттериүчүнокуукитеп. – Б., «Айбек» фирмасы, 1997. -296 б.

Электрондуокуу-методикалыкүсүлдар

Абдувалиев И. Кыргыз тили. Бишкек, 2003.

Адмони В.Г. Полевая природа частей речи: ң Адмони В.Г. үү Вопросы теории частей речи на материале языков различных типов.-Л., 1968.

Кубрякова Е.С. Части речи с когнитивной точки зрения үүКубрякова Е.С. -М., 1997.-331 с.

Батманов И.А. Части речи в киргизском языке. «Вопросы языкознания»,

Негизгиадабияттар

1. Абдувалиев И. Кыргыз тили. Бишкек, 2003.
2. Абдулдаев Э. Давлетов С. ж.б. Кыргыз тили. Пединституттардынпедагогикалыкфакультеттериүчүнокуукитеби, «Мектеп», 1986.
3. Азыркыкыргыз тили. Сөз түркүмдөрү. 2-бөлүм, Фрунзе, 1958.
4. Давлетов С., Мукамбаев Ж., Турусбеков С. Кыргызтилининграмматикасы. I бөлүм. Фрунзе, 1982.
5. Грамматика киргизского литературного языка. Часть I. Фонетика жана морфология, Фрунзе, 1977.
6. Кыргыз тилинин грамматикасы. Морфология, Фрунзе, 1964.Негизги окуу китептери
1. Абдувалиев И. Кыргыз тили. Бишкек, 2003.
2. Давлетов С., Кудайбергенов С. Азыркы кыргыз тили. Морфология. Фрунзе, Мектеп, 1980.
3. Кыргыз адабий тилинин грамматикасы. I бөлүк. Фонетика жана морфология, Фрунзе, 1980.
4. Азыркыкыргызадабий тили: Фонетика, Лексикология, Лексикография, Фразеология, Морфология, Синтаксис, Стилистика, Тексттаануу, Лингвопоэтика. – Б.:2009. -928 б.

Кошумчаадабияттар

1. Орузбаев Б.Ө. Лингвистикалыктерминдердинорусча-кыргызчасөздүгү, Фрунзе, 1872.
2. Кудайбергенов С. Кыргызтилиндегисөзөзгөртүүсистемасы. Фрунзе, 1957.
3. Кудайбергенов С. Кыргызтилиндегиэтиштижасоочукээбирмүчөлөр, Фрунзе, 1966.
4. Кудайбергенов С. Кыргызтилиндегиэтиштинжасалышы, Фрунзе, 1979.
5. Орузбаева Б.Ө. Словообразование в киргизском языке, Фрунзе, 1964.
6. Орузбаева Б.Ө. Сөздүнкурамы. Бишкек, 2000.
7. Шүкүров Ж. Кыргызтилиндегитатаалсөздөр. Фрунзе, 1955.
8. Батманов И.А. Части речи в киргизском языке. «Вопросы языкознания», 1955. №2.
9. Сартбаев К.К. Классификация частей речи в киргизском языке, Фрунзе, 1975.

10. Батманов И.А. Грамматика киргизского языка. Часть, 3. Фрунзе, 1940.
11. Дыйканов К. Имя существительное в киргизском языке, Фрунзе, 1955.
12. Кудайбергенев С. Кыргызтилиндегитаандыккатегориясы, Фрунзе, 1961.
13. Турсунов А. Кыргызтилиндегиграмматикалыкжөндөмөлөр. Фрунзе 1965.
14. Тыныстанов К. Кыргызтилининморфологиясы, Фрунзе, Кырмамбас, 1934.
15. Шатманов С. Зататоочжанааны мектепте окутуу, «Мектеп», Фрунзе, 1965.
16. Кудайбергенев С. Сын атооч, сан атоочжанабуларды мектепте окутуу. Фрунзе, 1960.
17. Умөталиева Б. Имя прилагательное в современном киргизском языке, Фрунзе, 1965.

- **Окутуунун методдору:** Баарлашуу, сабак-диспут, сабак-конференция, сынчыл ойлор тибинде, лекцияны жссалттуу сабак өтүү формасы катары уюштуруу.
- **Окутуучуунун аты-жөнү:** Абдразакова Гульмира Шарипдиновна

Дисциплина анкетасы

- **Дисциплинанын аталышы:** Жалпы тил илими
- **Дисциплинанын кредиттеги өлчөмү:** 3
- **Семестр:** 7

Дисциплинанын максаты: Жалпы тил илими курсунда тилдин структуралык деңгээлдери боюнча түзүлгөн жеке курстарда, ошондой эле «Тил илимине киришүү» курсунда айтылган фактыларды, материалдарды теориялык жактан жалпылаштырып берүү, студенттерди тил илиминин өнүгүшүндөгү жаңы-жаңы фактылар, теориялык материалдар менен кеңири тааныштыруу. Бул курс студенттердин эл агартуу, маданият жана илим тармактарында, практикалык ишмердигинде чыгармачыл иш аракеттерин өркүндөтүүгө түздөн-түз багытталган сабак болуп саналагандыктан, аны өтүү зарыл жана актуалдуу.

- **Дисциплинанын пререквизиттери:** Буга чейин өтүлгөн тил илимине киришүү, фонетика, лексикология, морфология, синтаксис бөлүмдөрү менен бул предмет тыгыз байланышта өтүлөт.
- **Дисциплинанын постревизиттери:** Аталган предмет өзүнөн кийин өтүлүүчү лингвокультурология, когнитивдик лингвистика, этнолингвистика, компьютердик лингвистика ж.б. курстар аркылуу толукталат.
- **Колдонулган адабияттар жана булактар:**

Негизги адабияттар:

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. М., 1966.
2. Ахматов Т.К. ж.б. Тилилимине киришүү. Фрунзе, 1980.

3. *Ахматов Т.К. Жалпытилилими. Фрунзе, 1986.*
4. *Бараникова Л.И. Введение в языкознание. Саратов, 1973.*
5. *Будагов Р.А. Введение и языкознание. –М., 1965.*
6. *Баскаков Н.А. Введение и изучении тюркских языков. –М., 1975.*
7. *Головин В.И. Введение в языкознание. –М., 1977.*
8. *Кодухов В.И. Введение в языкознание. –М., 1979.*
9. *Кочергина В.А. Введение в языкознание. М., 1979.*
10. *Маслов С.Ю. Введение в языкознание. М., 1975.*
11. *Иманалиев С. Тилилиминекиришүү. Ф., Мектеп, 1977.*
12. *Мусаев С., Чыманов Ж. ж.б. Тилилиминекиришүү. Б., 2001.*
13. *Мусаев С.Ж. Жалпытилилими. Ф., 1996.*
14. *Сартбаев К. Тилилими. Ф., Мектеп 1977.*
15. *Сыдыков С. Байыркытүркжазуусу. 2001.*

Көмөкчү адабияттар:

1. *Амирова Т.А., Ольховиков Б.А., Рождественский Ю.В. Очерки по истории лингвистики. М., 1975.*
1. *Античные теории языка и стиля. М-Л., 1936.*
2. *Ахматов Т.К. Жалпытилилими. Ф., 1986.*
3. *Березин Ф.М., Головин Б.Н. Общее языкознание. М., 1970.*
4. *Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию. т. I. М., 1963. т. II. М., 1963.*
5. *Джон Лайонз. Введение в теоретическую лингвистику. М., 1978. гл. I.*
6. *Засорина Л.Н. Введение в структурную лингвистику. М., 1974.*
7. *История лингвистических учений. Древний мир. Л., 1980.*
8. *Касевич В.Б. Элементы общей лингвистики. М., 1977.*
9. *Кодухов В.И. Общее языкознание. М., 1974.*
10. *Общее языкознание. Формы существования, функция, история языка. М., 1970.*
11. *Общее языкознание. Внутренняя структура языка, М., 1972.*
12. *Общее языкознание. Методы лингвистических исследований. М., 1973.*
13. *Основные направления структурализма. М., 1964.*
14. *Мусаев С. Ж. Жалпытилилими. Б., 1998.*
15. *Мартине А. Основы общей лингвистики. Новое в лингвистике. вып. 3. М., 1963.*
16. *Трубецкой Н.С. Основы фонологии. М., 1960.*
17. *Степанов Ю.С. Основы общего языкознания. М., 1975.*
18. *Сепир Э. Язык. М-Л., 1935.*
19. *Степанов Ю.С. Методы и принципы современной лингвистики, М., 1975.*
20. *Слюсарева Н.А. Теория Соссюра в свете современной лингвистики. М., 1975.*
21. *Фортунатов Ф.Ф. Избранным труды. т. I. М., 1956. т. II. М., 1967.*
22. *Фердинанд де Соссюр. Курс общей лингвистики. Ф-де Соссюр. Труды по языкознанию. М., 1977.*
23. *Ф-де Соссюр. Заметки по общей лингвистике. М., 1990.*
24. *Шаумян С.К. Структурная лингвистика. М., 1965.*

25. Якушин Б.В. *Гипотезы о происхождении языка*. М., 1984.

- **Окутуунун методдору:** Баарлашуу, ой калчоо, сынчыл ойлом тибинде, инновациялык методдорду колдонуу менен сабак өтүү.
- **Окутуучуунун аты-жөнү:** Абдразакова Гульмира Шарипдиновна

Дисциплинанын анкетасы

- **Дисциплинанын аталышы:** *Тексттин лингвистикасы*
- **Дисциплинанын кредиттеги өлчөмү:** 3
- **Семестр:** 8
- **Дисциплинанын максаты:** студенттерге текст таануу илими боюнча илимий-теориялык маалымат берүү жана сүйлөөнүн табияты жөнүндө буга чейинки жарык көргөн жана азыркы учурда жарык көрүп жаткан илимий-теориялык адабияттардын негизинде билим берүү.

Аталган предмет коммуникативдик процессте тексттин орду, функциясы, тексттин семантикалык, структуралык жана коммуникативдик табияты, тууралуу студенттерге илимий-теориялык маалымат берүүнү максат кылып коёт. Мына ошондуктан филолог адистерди даярдоодо текст таанууну өзүнчө сабак катары өтүү зарыл жана актуалдуу.

Дисциплинанын пререквизиттери: Бул сабакты өткөнгө чейин студент тил илиминин бардык тармактары боюнча билим алган болот. Тактапайтканда, фонетика, лексикология, грамматика, стилистика, сүйлөшүү маданияты, социопсихоллингвистика, тилиминин тарыхы деген ж.б. сабактар буга чейин өтүлөт.

Бул сабак аталган сабактар менен диалектикалык карым-катнашты түзөт.

- **Дисциплинанын постревизиттери:** Аталган предмет өзү менен бирге стилистика, социопсихоллингвистика, этнолингвистика, психоллингвистика, лингвокультурология, когнитивдик лингвистика ж.б. курстар аркылуу толукталат.
- **Колдонулган адабияттар жана булактар:**

а) Негизги адабияттар

1. Гальперин И. Р. *Текст как объект лингвистического исследования*. М., 1981.
2. Колианский Г.В. *Коммуникативная функция и структура языка*. М. 1984.
3. Лосева Л.М. *Как строится текст?* М., 1980.
4. Лотман Ю.М. *Структура художественного текста*. М. 1970.
5. Лотман Ю.М. *Анализ поэтического текста*. Л. 1972.
6. Леонтьев А.А. *Слово в речевой деятельности*. М. 1965.
7. Москальская О.И. *Грамматика текста*. М. 1981.
8. Мусаев С.Ж. *Текст: прогматика, структура*. Б. 2000.
9. Маразыков Т.С. *Текст таануу жана анын айрым маселелери*. Б., 2005.

10. Маразыков Т.С.
Экстралингвистикалык факторлордун тексттеги интеграциясы. Б., 2005.
11. Маразыков Т.С.
Кыргыз тилинде тексттеги интеграциялоочу лингвистикалык каражаттар.
Б., 2005.
12. Маразыков Т.С. Тексттеги интеграция. Докт. дисс. Автореферат Б., 2005.
13. Маразыков Т.С. Кыргыз тилинде тексттеги уюштуруучу каражаттар.
Канд. дисс. автореф. Б. 1996.
14. Солганик Г.Я. Синтаксическая стилистика. М., 1973.
15. Өмүралиева С.
Ч. Айтматовдун көркөм чыгармаларына лингвистикалык илик. Б. 1999.
16. Тураева З.Я. Лингвистика текста. М. 1986.
17. Усубалиев Б.Ш. Көркөм чыгармага лингвистикалык илик. Б., 1994.

Б) Көмөкчү адабияттар:

1. Кацнельсон С.Д. Типология языка и речевая мышление. Л. 1972.
 2. Лингвистика текста: матер. науч. конф./МГПИЯ им. Горького. М. 1974. Ч. 1.
 3. Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 8. Лингвистика текста. М., 1978.
 4. Шмелев Д.Н. Русский язык в его функциональных разновидностях. М., 1977.
- **Окутуунун методдору:** Баарлашуу, ой калчоо, сынчыл ойлом, конференция, диспут тибинде, салттуу сабак өтүү формасында уюштуруу.
 - **Окутуучуунун аты-жөнү:** Абдразакова Гульмира Шарипидиновна